

Samling af Bestemmelser
vedrørende
Københavns Kommune
1840–1863

Udgivet paa Kommunalbesigrænsens Foranstaltning
ved
August Nielsen
Kontorchef i Københavns Magistrat

—♦—
København
Trykt hos J. H. Schultz A/S
1869

8. Marts   § 4. Kassen bliver at bestyre af 3 Mænd, som der til udnævnes for et Tidsrum af 3 Aar ved Valg af de Sognebeboere, der kunne deeltagte i Valg af Borgerrepræsentanter, eller af den mindre Halvdel af Sogneforstanderskabets Medlemmer. Valget ledes af Borgerrepræsentationens eller Sogneforstanderskabets Formand.

§ 5. Adgang til Understøttelse af »de Fattiges Kasse« have kun de Trængende, som ikke befinde sig under den lovbestemte kommunale Fattigforsorgelse, og kunne de deraf efter Raadets Bestemmelse erholde Hjælp, saavel med Hensyn til deres almindelige Trang som til den særegne Besværighed, deres Borns Undervisning og Skolegang maatte forvolde dem.

§ 6. For Forvaltningen af denne Kasse aflegger Raadet ved Udgangen af hvert Aar behorigt Regnskab for Sognebeboerne, til hvis Eftersyn Regnskabet i den første Halvdel af Februar Maaned, efter foregaaende Bekjendtgørelse, paa et passende Sted bliver at henlægge.

§ 7. Den Communens Fattigkasse ved Fattigreglementerne af 5te Juli 1803 for Købstæderne § 42, 7de Post, og for Landet § 46, 4de Post, hjenlede Ret til ved visse Documenters Tingløsning at oppebære en Afgift, skal i Fremtiden tilkomme »de Fattiges Kasse«.

§ 8. Denne Lov er ikke gældende paa Færøerne. Hvor efter alle Vedkommende sig have at rette.

[*De fattiges Kasse ophavet v. L. Nr. 125 om Hjælpeskasser af 4. Maj 1907 § 1. Se nu L. Nr. 101 af 29. April 1913.*]

17. Marts.   **Bygningslov for Staden Kjøbenhavn og dens Forstæder.**

Kongen gør vitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadsæstet følgende Lov:

§ 1. Nærværende Bygningslov er gjeldende for Staden Kjøbenhavn, derunder dog ikke indbefattet Citadellet Frederikshavn og Nyholm, samt for dens Forstæder (§ 2), dog, hvad disse angaaer, med de i §§ 84—91 indeholdte nærmere Bestemmelser.

§ 2. Til Forstæderne henregnes i denne Lov kun de Dele af Stadens Grund, som ligger indenfor den ældre

Bemarcationslinie, saaledes som denne findes afsat paa det 17. Marts, denne Lov vedheftede Kort. Paa de Bygninger, som opføres paa Stadens Grund udenfor denne Linie, finde denne Lovs Forskrifter, med Undtagelse af Bestemmelsen i § 91, ingen Anvendelse, men de kunne opføres efter de for Landet gjældende Regler. Kongen kan dog udvide Loven, enten i det Hele, eller for endel, efterhaanden som den tiltagende Bebyggelse maatte gjøre det nødvendigt, til denne Del af Stadens udenbyes Grund.

§ 3. Ved Opførelse af nye eller Nedbrydelse eller Hovedreparationer af ældre Bygninger, som ere beliggende ved Gade eller offentlig Vei, skal anbringes Plankeværk eller anden Indhægning, og træffes de øvrige Foranstaltninger, som af Politiet findes nødvendige til Forebyggelse af Ulempa for de Forbi passerende.

§ 4. Naar der til et Bygningsarbeides Udførelse udfordres Stilladser, Løbebroer, Afstivninger m. m., skulle disse have tilstrækkelig Styrke, retteligen anbringes samt af dueligè og paalidelige Folk benyttes.

§ 5. Ubebyggede Pladse, der benyttes enten til Gaardsrum, Have eller til lignende Brug, skulle afhægnes mod Gaden eller Veien med Grundmuur, Plankeværk eller Stakitværk. Høiden af et saadtant Hegn maa ikke være under $\frac{2}{3}$ eller, forsaavidt det opføres af Træ eller Muur, ikke over 6 ALEN. Med Hensyn til de tilgrændsende Grunde bliver Indhægningen et privat Naboforhold, dog at Hegnets Høide ikke her maa overstige $4\frac{1}{2}$ ALEN. Indhægningen af Tomter, som opstaae efter Indebrande eller ved Nedbrydelse af Bygninger og i længere Tid henligge ubelyggede, skal være samme Regler undergiven.

§ 6. Hjørnebygninger skulle have afbrudte Hjørner af idet mindste 4 Alens Bredde med ligestore Vinkler med Sidefladerne; dog kunne Hjørnerne ogsaa afrundes, men i saa Fald maa Bogen ikke springe mere end 12 Tommer ud fra den ovenfor bestemte Linie. Hvor locale Forhold eller Stilen i Bygningens Ydre taler derfor, kan Bygningscommissionen tilstaae Dispensation fra den her givne Forskrift.

17. Marts. § 7. Kjældernedgange og udvendige Trapper maae for Eftertiden ikke gives længere Fremspring fra Huuslinien end 18 Tommer, og dette kun under Forudsætning af, at der bliver 2 Alen mellem Nedgangen eller Trappen og Bordurstenens Yderside, saa at Passagen paa ethvert Sted er mindst 2 Alen bred. Trapperne skulle derhos gives af rundede Hjørner. Saadanne Op- og Nedgange maae ikke fra Nyt af anbringes, eller Kjældervinduer sænkes uden Brolægningsvæsenets Samtykke. Hvor Kjældernedgange eller Trapper med et større Fremspring nu forefindes, skulle de, i Tilfælde af Fortougets Omlægning, forandres i Overensstemmelse hermed, hvorfra dog Bygningscommissionen kan meddele Dispensation, naar dette ikke kan skee uden en væsentlig Forandring ved Bygningen.

§ 8. Ligesom nye Kårnapper og udvuede Vinduer for Fremtiden ikke maae anbringes paa nogen Bygningsfacade ud over Gaden, saaledes maa ingen Deel af Bygningen springe udenfor Linien af Byggegrundene ud mod Fortouget. Herfra undtages dog saadanne Fremspring, der ere begrundede i Bygningens Construction eller dens Forziring, saasom: aabne Altaner, Gesimser, Baand m. m., naar de ere anbragte i en Højde af mindst $3\frac{1}{2}$ Alen fra Gaden, og overhovedet Udladninger, der ikke overstige 2 Tommer. Ligeledes forbydes det at indrette Porte og Dere til at aabne udad, hvilket ogsaa gjælder om Kjældervinduer og Vinduer i Stueetager ud mod Gaden, naar deres Underkant ikke er holdt i den nysangivne Høide. Fra Forbudet i denne Paragraph undtages dog større offentlige Bygninger, saasom Kirker, Theatre, og andre, der med dem kunne slettes i Classe.

§ 9. Enhver ny Bygning skal opføres paa et Fundament, som er fersvarligt i Forhold til Bygningens Størrelse og Bestemmelse samt til Beskaffenheten saavel af selve Bygningen som af Jordspmonnet.

§ 10. Alle udvendige Mure paa Bygninger, være sig Forhuse, Side-, Mellem- eller Baghuse og lukkede Skure, uden Hensyn til, om disse Mure ere fristaaende eller

stede op til tilgrændende Bygninger, skulle opføres af 17. Marts. Grundmure.

§ 11. Ved almindelige Vaaningshuse samt ved de der- til hørende Udhuse, saasom Stalde, Vadskerhuse m. m., bliver Tykkelsen af Muren at bestemme saaledes: Muurtykkelsen i Formuren e, saavel til Gade som til Gaard, skal i den øverste Etage være $1\frac{1}{2}$ Steen, i de to nedenfor liggende Etager 2 Steen, i de to paafølgende Etager $2\frac{1}{2}$ Steen, og i enhver nedeafor liggende Etage gives et Tillæg af $\frac{1}{2}$ Steen. Naar een af Etagerne gives en større Muurtykkelse, end her er fastsat, maae ogsaa Muurtykkelserne, saafremt Stadsbygmesteren finder det fornødent, i de nedenfor værende Etager forsøges saaledes, at Stigningen i Muurtykkelsen nederst vedligeholdes i det her angivne Forhold.

§ 12. I disse Mure kunne anbringes Vinduer med 1 Steens Brystsningblaending. Vinduesaabningernes Brede i udvendigt Maal tør tilsammen ikke overstige Totrediedele af Bygningens Brede.

§ 13. Muurtykkelsen i Ende- og Bagmure eller i de saakaldte Gavle skal være $1\frac{1}{2}$ Steen med 1 Steens Blændinger i den Strækning, der er over det øverste Bjælke-lag, samt igennem de to øverste Etager; i den derefter følgende Etage $1\frac{1}{2}$ Steen uden Blændinger; og i alle de andre 2 Steen med $1\frac{1}{2}$ Steens Blændinger. Pillerne maae ikke være under 18 Tommers Bredde og skulle forbides med Buer. Breden af Blændingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen. Ved Endegavle af ringe Udstrækning, saavelsom naar nye Etager paaafst øldre Bygninger, kan Stadsbygmesteren tilstaae Dispensation fra den her angivne Regel, ligesom han, naar Omstændighederne tale deraf, kan tillade Vinduer i Gavle, naar disse ikke kunne henregnes til de i § 35 omhandlede Brandgavle.

§ 14. Bjælkerne i de heromhandlede Bygninger skulle have et Tversnit af mindst 6 Tommer i Qvadrat, naar Afstanden mellem Understøtningerne ikke er over 5 Alen. For hver Fod, som denne Afstand tiltager, skal der lægges $\frac{1}{4}$

17. Marts. Tomme til Siden i Bjælkens quadratiske Tversnit. Man kan ogsaa vælge reetangulaire Tversnit istedetfor quadratiske, naar Breden deri er mindst halv saa stor som Høiden, og Tversnittet idetmindste har vundet halvt saa meget i Høide, som det har tabt i Brede.

§ 15. To Bjælkers Afstand maa i Gennemsnit ikke være over $1\frac{1}{2}$ Alen fra Midte til Midte, og idetmindste en Trediedel af Bjælkerne maa være gjennemgaaende og forsynes med et forsvarligt Anker i begge Ender, saaledes at disse Ankeres Afstande ikke overstiger $4\frac{1}{2}$ Alen, hvilket ogsaa maa iagttaages ved Endegavlens Tilslutning med Ankere til Bjælken.

§ 16. I ethvert Bjælkelag, der adskiller Etager med Beboelseslejligheder enten i begge eller i den ene, skal indskydes en Flade af Bræder, der belægges med et 2 Tommer tykt Leerlag. Hvor Bjælkerne ere smallere end 7 Tommer, maae Bræderne dog ikke indskydes i selve Bjælkerne, men skulle hvile paa Lægter, fastgjorte paa disse.

§ 17. Tagværkets Tommer maa ikke have en ringere Gjennemsnitsflade end 5 Tommer i Qvadrat, og dette kun, naar Afstanden imellem Understøttelsespunkterne ikke er over 5 Alen. For større Afstande beregnes Tykkelsen paa samme Maade som ved Bjælkerne, kun at Afstandene maales for de skraatstaaende Stykkers Vedkommende ikke paa Stykket selv, men paa dets horizontale Projection.

§ 18. Hovedskillerum og alle saadanne Skillerum, som strække sig lodrette igennem flere Etager i en Bygning, skulle i Kjælderetagens fulde Høide være af 1 Steens Grundmur, men kunne i de andre Etager være af Bindingsværk med udmurede Tavl. Andre Skillerum, der ikke have Understøttelse fraeneden af, kunne være af Plauker eller af dobbelte Bræder med udvendig Kalkpuds.

§ 19. Pakhus, Bryggerier, Brænderier, Laboratorier, alle større Fabrik- og Værkstedsbygninger, samt andre lignende Bygninger maae, foruden at være de i §§ 10-18 fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Stadsbygnestere i

hvert enkelt Tilfælde anseer fornødne. Ligeledes afgjor 17. Marts. Stadsbygmesteren, om den i § 16 omhandlede Indskuds-flade undtagelsesvis skal anbringes i saadanne Bygninger, naar der i dem findes Ildsteder.

§ 20. Kirker, Theatre, Udstillings- og Forlystelses-localer og andre Bygninger, der ere beregne paa i store Rum at samle en betydelig Menneskemasse, skulle opføres efter Bygningscommissionens Bestemmelser.

§ 21. Hvor særcgne ikke i det Foregaende omhandlede Constructioner agtes auvendte, eller andre Materialier agtes brugte, f. Ex. Støbejern, Smedejern, hule Muursten, hugne Steen m. m.; skal Stadsbygmesterens Approbation herpaa forud indhentes, som han dog er pligtig at meddele, naar deslige Constructioner saavel med Hensyn til Styrke og Brandsikkerhed, som og i sanitair Henseende ikke staae tilbage for den i de foregaende Paragrapher omhandlede Byggemaade.

§ 22. Ethvert Bygningsarbeide skal udføres paa forsvarlig Maade, og dertil anvendes gode og paalidelige Materialier. Anvendelsen af raa Steen, Leer eller Sæbegrus forbydes aldeles.

§ 23. Med Hensyn til de i denne Lov fastsatte Muurtykkelser er en Muursteen stedse regnet at have en Laengde af $8\frac{1}{2}$ Tomme.

§ 24. Ved nye Bygningers Opforelse er den Byggende pligtig at underkaste sig de Regler, som Vandledningernes hensigtssvarende Anbringelse gjør fornøden.

§ 25. Ingen ny Gade tor anlægges med en Brede mindre end 20 Aten.

§ 26. Om der i Gader under 12 Alens Brede, istedetfor afbrændte eller nedbrudte Bygninger, maae opføres nye Bygninger, afgjøres af Communalbestyrelsen efter Bygningscommissionens Indstilling, og bestemmes det i bekræftende Fald af Bygningscommissionen, paa hvilken Maade og til hvilken Hoide der igjen maa bygges. Dersom det forbydes Eieren at bygge paany eller det findes fornødent som Betingelse for Gjenopførelsen at paalægge ham Ind-

17. Martskrænkninger ihuseende til Bygningsmaiden, som gaae udenfor, hvad der ellers i Almindelighed er foreskrevet, skal han være berettiget til at forlange Grunden overtaget af Staden imod Erstatning af dennes Kasse efter de for Afstaelse af Eiendom til det Offentlige i Almindelighed gjældende Regler. Den samme Ret tilkommer ham, naar det paalægges ham at bygge i en mindre Høide end den, der svarer til Gadeus Brede efter den i § 28 givne almindelige Regel.

§ 27. De, Private tilhørende, Grunde og Bygninger i Kjøbenhavn og dens Forstæder (§§ 1—2), der ere til Hinder for en bedre Ordning af Stadens Gader og de udenbyes Veie, skulle, naar Communalbestyrelsen derpaa gør Fordring, afstaaes mod Erstatning efter de for Afstaelse af Eiendom til det Offentlige gjældende almindelige Regler. Dog skal det staae Vedkomnende frit for at begjære Spørgsmaalet om Afstaelsens Nødvendighed indstillet til Justitsministoriets Altgjorelse.

§ 28. Ingen Bygning, som fremtidig opføres, være sig Forhuus, Side-, Mellem eller Baghuus, maa have større Høide end Gadens Brede med et Tillæg af en Fjerdedeel (cfr. dog § 32).

§ 29. Den til Gader af 20 Alens Brede svarende Bygningshøide af 25 Alen er tillige den Grændse, som ikke maa overskrides paa Torve og aabne Pladse eller i Gader af 20 Alens Brede (cfr. dog § 32); Qviste til Varers Opheisning, der kun høye den dertil fornødne Størrelse, maae dog overalt opføres over den normerede Høide.

§ 30. Bygningshøiden regnes fra Fortouget til Overkanten af Gesimisen, maalt paa Midten af Bygningen. Gadebreden udfor en Bygning maales efter den Linie, som, dragen fra Midten af Bygningen, danner samme Vinkel med Gadens to Sider paa dette Sted. Ved Hjørnebygninger regnes Høiden efter den Gades Brede, hvortil de have den længste Side, og, naar de have en lige lang Façade ud til to Gader af forskjellig Brede, beregnes Høiden efter den bredeste af disse. Den Omstændighed, at en Gade stoder

modret imod en Bygning, berettiger ikke til at opføre denne 17. Marts, højere end ellers efter Breden af den Gade, hvori den ligger.

§ 31. Intet Tag eller nogen Deel af samme maa danne en stortre Vinkel med Horizontalplanen end 45 Grader. Rygningen af Halvtage maa i intet Tilfælde ligge mere end 8 Alen over Façadehøiden, og Høiden af andre Tage maa ikke overstige Bygningens halve Dybde.

§ 32. Naar et Tag gives en mindre Reisning, end det itålge § 31 maa have, kunne de i § 28 fastsatte Bygningshøjder forsegtes med Halvdelen af den Størrelse, som Tagrygningen derved kommer til at ligge lavere.

§ 33. Naar Tagqviste agtes anbragte, maa deres Høide velges saaledes, at Rammens Fals ikke bliver højere end 2 Alen; deres udvendige Brede maa ikke overstige 2½ Alen. Mellemvidden af 2 Tagqviste maa ikke være mindre end Breden af den bredeste af dem, og Afstanden fra Husets Gavl ikke være mindre end Halvdelen af en saadan Mellemvidde. Saadan Tagqviste skulle derhos ligge mindst 1 ALEN 9 Tommer tilbage fra Murens Yderside; deres Tag dækkes med et uforbriædeligt Materiale, og deres Sideflader behandles paa lignende Maade eller udmures.

§ 34. Med Hensyn til de i § 20 omhandlede Bygninger kan Bygningscommissionen dispensere fra Bestemmelserne i §§ 28—31. Ligeledes kan Commissionen meddele Dispensation fra Bestemmelserne i § 31 for andre Bygninger, naar en særegen Stil eller andre Omstændigheder gjøre Saadant uskeligt; dog at Tagrygningen ikke derved kommer højere end ved en Bygning med normal Høide og 45 Graders Tag.

§ 35. Enhver Gavl, der adskiller en Bygning fra Nabovindommen, skal være en Brandgavl, og som saadan have følgende Egenskaber: a. Den skal have mindst de Tykkelser, der ere fastsatte i § 13 for Gavle i Almindelighed. b. Den skal overalt række $\frac{1}{2}$ ALEN op over Taget. c. Deri maa ingen Drager, Bjælke, Muurlægte eller andet Træværk lægges dybere end 1 Steen fra Ydersiden, og i det Helle maa den intet Sted være af ringere Tykkelse end 1 Steen. d. vinduer eller andre Aabninger maa kun anbringes deri

17. Marts. efter særlig Tilladelse af Bygningsecommissionen og under
de i § 80 fastsatte Betingelser.

§ 36. Ingen Bygning maa deles i flere særskilte Eien-
domme, medmindre disse adskilles ved en Brandgavl.

§ 37. En Brandgavl kan være støttes for to til hinanden
stødende Eiendomme, naar den, foruden at opfylde de i §
35 fastsatte Betingelser, er forsvarlig forbundet med
begge Bygninger, og der ved tinglæste Declarationer er er-
hvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen
af Eierne, saalænge en af Bygningerne endnu staar.

§ 38. Naar sammenstodende Bygninger ønskes satte i
en midlertidig Forbindelse med hverandre, kan Bygnings-
commissionen give Tilladelse til, at der i de mellemliggende
Brandgavle anbringes Jernkarm med Jerndøre til begge
Sider, som maa slutte tæt i Karmen, og have mindst en
Afstand af 9 Tommer fra hverandre.

§ 39. Ved Omdannelsen af 2 eller flere Bygninger til
een kunne de Brandgavle, der adskille disse, af Bygnings-
commissionen tillades borttagne.

§ 40. Alle Tage skulle være dækkede med uantænd-
ligt Materiale, og hvor det Modsatte endnu maatte finde
Sted paa ældre Bygninger eller Skure, skulle disse Tage
inden en af Bygningsecommissionen bestemt kort Frist for-
andres i Overensstemmelse hermed. Forsaavidt Nogen vil
benytte Asphalt til Tagbedækning, forholdes dermed efter
Plae. af 29de Jan. 1845.

§ 41. Tagrender af Træ, saavel til Gade som til Gaard-
ere for Fremtiden aldeles forbudne. Det Samme gjælder
om udvendige Gesimser, dog kan Bygningscommissionen
undtagelsesviis tillade Trægesimser, hvor Forbud mod dem
vilde medføre særegne Vanskeligheder, i hvilket Fald de
enten skulle røres og gibses eller dækkes med andet ufor-
brændeligt Materiale. Ved Reparation af ældre Bygninger
blive Gesimser og Render at forandre i Overensstemmelse
hermed.

§ 42. Forsaavidt Udlæggere til Varers Opheisning an-
bringes af Træ, skulle de paa begge Sider beklædes med
uantændeligt Materiale.

§ 43. Træluger, som aabnes udad, skulle indrettes saa-^{15.} Marts. ledes, at de, naar de ere tillukkede, udgjøre en Plan med Yderfladen af Bygningens Muur, saa at ikke nogen Deel af Muren staaer udenfor Lugen eller nogen Deel af Lugten udenfor Muren. Dersom Lugten aabnes indad, forsynes den med et Skraabrädt, hvis yderste Kant, naar Lugten er lukket, ligger i den yderste Deel af Murens Plan og saaledes aldeles dækker Karmen, hvorhos dette Skraabrädt bliver at bedække med Jernblik, der tillige anbringes noget op paa Lugten over sammes Forbindelse med Skraabrädet. Dog skal Bygningscommissionen efter de locale Forhold kunne fordre anbragt enten Luger beklædte med Jernplader eller endog Luger af fuldt Jern. Lugernes Hængsler indrettes saaledes, at Lugerne, naar de aabnes, ikke kunne løftes af Stablerne.

§ 44. I enhver ny Bygning skal anbringes 2 Trapper, hvis Brede innellem Vangerne skal være for den ene mindst 1 Alen og 9 Tommer, og for den anden mindst 1 Alen 3 Tommer, og skal den Gang, der forbinder den sterre Trappe med Gade eller Gaard, have en Brede af mindst 2 Alen. Disse Trapper maae anbringes i passende Afstand fra hinanden, eller være adskilte ved en Brandmuur, og skal der fra hver Beboelseslejlighed være Udgang til dem begge. Naar en Bygning ved Brandmuur adskilles i flere Dele, skal enhver af disse forsynes med 2de saadanne Trapper. Dog kan Bygningscommissionen, hvor sregne Omstændigheder tadel derfor, og hvor det derhos, navnlig i Bygninger af ringe Høide, findes uden nogen væsentlig Betenkkelighed at kunne skee, meddele Dispensation fra disse Forskrifter. Trapperne skulle forsynes med behørigt Rækværk og i det Hele være saaledes indrettede, at det ikke er forbundet med Fare at passere dem, hvorhos de ikke maae manglende foruden Lys og Luft.

§ 45. Ligesom al Anvendelse af Bindingsværk og Træværk til Bygningers og Skures udvendige Vægge er forbudt, saaledes forbydes det at anvende Træ eller andet brændbart Materiale til Altaner, Svaler, udvendige Trapper og overhovedet til nogen Deel af eller Tilføjning til Byg-

17. Martsningingen, der ligger udenfor Ydermuren. Ei heller maae de Beklædninger, Gavle, Skure, Svaler og Altaner af Bræder eller Træ, som endnu findes her i Staden, herefter istsættes, naar de blive brøtfældige, hvorimod de da, naar de ikke ganske borttages, skulle opføres af fuldt Muurværk. Dog kan Bygningscommissionen i høist fornødne Tilfælde meddele Dispensation fra sidstnævnte Bestemmelser med Hensyn til ringere Reparationer, ligesom den kan tilslade Anbringelsen af aldeles enkle Skure, hvilende paa Træplæller, naar de lokale Omstændigheder maatte tale deret. Latrinhuse, der ikke ere over $\frac{1}{2}$ Alen høie, og som alene benyttes som saadanne, kunne opføres saavel af Bindingsværk som af Tommer og Bræder.

§ 46. Skorsteensrør, der tjene til Afledning af Røg fra Kokkenildsteder, Kakkelovne og Kaminer, skulle, naar de ved Rensningen maae passerer af Skorstensfeieren, være overalt af mindst $\frac{1}{2}$ Steens Grundmør og have et indvendigt Gjennemsnit af 18 Tommer i Quadrat, eller af respektive 16 Tommer og 20 Tommer, naar en reetanguler Form foretrakkes, samt være forsyneede med en i enhver Henseende forsvarlig Rensedør af samme Lysniug.

§ 47. Naar Røret passerer igennem Bjækelaget og Forskalingen, skal dets indvendige Side holdes mindst 8¹/₂ Tomme fjernet fra alt Tommerværk, ligesom et saadan Rør ikke maa paneles, forskales eller gives Betræk paa Blindlister.

§ 48. Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvælving mellem 2 Grundmure, og i intet Tilfælde kuane komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udskrage disse Rør fra en Grundmur, naar denne af Bygningsinspektoren erkjendes stærk nok dertil.

§ 49. Naar Rørene trækkes i en skraa Retning, skal deres verticale Sider være understøttede af en Stel, forsynet med en tor Muursteen paa Fladen mellem Stolen og Røret: dog maa den skraa Retning ikke danne en mindre Vinkel end 45 Grader med Horizonten.

§ 50. Sævre Rør, der skulle renses med Snoreappa-17. Marts, tater, skulle enten have en Rectangel eller en Cirkel som Gjennemsnit. Iovrigt kan der gives dem den Storrelse, som den Byggende anser for tjenligst, kun at Eierern, naar Gjennemsnittet ikke er enten 6 eller 9 Tommer i Qvadrat, eller en Cirkel med Diameter af 6 eller 9 Tommer, da for øgen Regning anskaffer, vedligeholder og opbevarer de til enhver Tid af Brandyæsenet for slige Rørs Rensning forekrevne Apparater til Skorsteensfeierens Afbenyttelse.

§ 51. Muurtykkelsen for saadanne Rør maa være mindst $4\frac{1}{4}$ Tomme. De ere underkastede de samme Bestemmelser med Hensyn til Anlæget og til Fjernelsen fra Tømerværk med mere, som ere foreskrevne i §§ 46—49 for de andre Skorsteensrør.

§ 52. For hvert Kakkelovnsrør, der indledes i en saadan nævner Skorsteen, skal en Jernbøsning med en indvendig fremspringende Rand indmures, saaledes, at Randen forhindrer Enden af Kakkelovnsrøret i at trænge ind i Skorstenen.

§ 53. Naar nævner Skorsteensrør ikke opføres lodrette, men gives Boindinger, maae disse kun anlægges efter de samme Regler, som gjælder for Rør af 18 Tommers Lysning, men de Hjørner, som opstaae ved Rørets forandrede Retninger, maae indvendig afrundes i en Bue af mindst 3 Fods Radius. Rørene forsynes med de for Rensningen fornødne Sideaabninger, der lukkes med Jerndøre, og hvor slige Rør anvendes, maa en Aabning anbringes i Taget med bequem Adgang for Skorsteensfeieren til Skorsteensmøllingen. Alle Skorsteensrør skulle være opført mindst 1½ Alen i Heiden over Tagets Rygning.

§ 54. Køkkenildsteder fundores fra Grunden, gives murede Kapper, hvis Raeting fortsættes som Skorsteensrør, enten som særligt Rør for hvert Ildsted, og da mindst af $\frac{1}{2}$ Tommer i Lysning, eller som et nælles Rør, hvori Hagen, fra flere Ildsteder indledes, og hvis Lysning kan være mindst $\frac{1}{4}$ Tommer. Stiger Lysningen over dette Maal, maa Røret gjøres i Steen tykt.

17. Marts. **§ 55.** Hvor Luen kan spille paaaabne Ildsteder, skulle disses Vægge være 1 Steen tykke. Skorsteensankere skulle være af Jern, og Trædøre maae ikke anbringes foran Ildsteder. Gulvet foran dem skal i 18 Tommers Afstand fra dem være dækket med uantændeligt Materiale.

§ 56. Slunke elleraabne Ildsteder, anlagte paa Bjælke-lag, forbydes aldeles. Lukkede Ildsteder, eller de saakaldte Kogeindretninger, kunne af Stadsbygmesteren tillades anlagte paa Bjælker, men maae dog aldrig anbringes i Loftsetager.

§ 57. Med Hensyn til Kakkelovne og Kaminer gjældende Regler: 1) Kakkelovne og Kaminer maae ikke anbringes nærmere ved alt Træværk end 6 Tommer. 2) Kakkelovns- og Kaminfodder skulle være af Steen eller Jern. 3) Gulvet, saavel under Kakkelovne eller Kaminer som i en Afstand af 18 Tommer fra Indfyringen, skal være belagt med uantændeligt Materiale. 4) Alle Kakkelovnsrør skulle ledes ind i Skorstene og maae ikke føres igennem vinduer og Vægge ud i Luftten. 5) Alle Kakkelovnsrør skulde være forsynede med Spjeld og saaledes anbragte, at de ikke komme nærmere til Loftet end 6 Tommer, og hvor de passer forbi eller igennem Træværk, være fjernede fra samme i en Afstand af 6 Tommer.

§ 58. Alle større Ildsteder, saasom i Dampbrynderier, Bryggerier, Sæbesyderier og Fabrikker, hvis Røgmasse er saa stor, at den af Bygningscommissionen antages at ville blive til Besvær for de tilgrændsende Eiendomme, skulle have Skorstene af en Høide af mindst 35 ALEN over Jordfladen. Det overlades til Bygningscommissionen at bestemme, hvorvidt de i § 46 omhandlede Rør maae anvendes til Røgafledning fra større Ildsteder, eller om dertil skal anvendes Rør af særegen Construction.

§ 59. Alle Kjoller skulle være af Grundmuur rundt om, mindst 1 Steen tyk, og hvælvede. Grisen skal overalt være af samme Tykkelse, og Kjollen være forsynet med Metalflager, saa at Alt i, ved eller omkring Kjollen bliver af Muur eller Metal. Til Ildstedets og Ildkanalernes Construc-

tion og Beliggenhed skal indhentes Stadsbygmesterens Ap-17. Marts. probation. Gamle uhvælvede Kjøller maae sikkres derved, at der uden omkring Grisen i nogle Tommers Afstand anbringes en Skjerm af Jernplader 1 à 1½ Alen høj, saamt imellem Grisen og Flagerne et Hængetag af Jernplader, som gives et Forspring af 10 Tommer over Skjermen. Finder Bygningscommissionen denne Foranstaltung ikke anvendelig eller tilstrækkelig, bestemmer den, hvorledes den fornødne Sikkerhed paa anden Maade kan tilveiebringes.

§ 60. Nye Bagerovne skulle altid forsynes med dobbelte Hvælvinger.

§ 61. Alle til Næringsbrug indrettede Tørrestuer skulle være underkastede Bygningscommissionens Bestemmelse om, hvorledes de skulle være indrettede, førend de maae tages i Brug.

§ 62. Loftet maae ikke bestaae af Papir eller Lærred, udspændt under eller imellem Bøjelkerne.

§ 63. Ingen Bygning maa anstryges med en ublandet hvid Farve. Dette Forbud gjelder saavel om Side-, Mellem- og Baghuse, som om Forhuse. Stodt Glas maa aldeles ikke bruges ved Bygningers Afpudsning.

§ 64. Ved Opførelsen af nye Bygninger istedetfor afbrandte eller nedrevne, saavel som ved Forandring af ældre Ejendomme, er Bygningscommissionen berettiget til at forde, at de nuværende Indkjørsler, hvor Localiteterne udkræve det, vedblive til Adgang for Sprøjter i Hudebrandstilfælde. Det Samme gjelder ved Bebyggelsen af hidtil ubebyggede Grunde, der have en Dybde af 50 Alen eller der-over. De i Overensstemmelse med Placat af 4de Juli 1795 § 15 bestaaende Gjennemkjørsler eller Gjennemgange fra Bygninger i en Gade til Bygninger i en anden Gade maae ikke uden Bygningscommissionens Samtykke nedlægges.

§ 65. Det eller de til Vaaningshus hørende ubebyggede Gaardsrum maae ikke formindskes under $\frac{1}{4}$ af hele Grundens Areal, og enhver Gaard, ud til hvilken der anbringes Vinduer fra Værelser eller Kokkener, skal idet mindste indeholde 25 Quadrat Alen ubebygget Areal, og

17. Marts maa ikke i nogen Retning have en mindre Udstrækning end 3 Alen. Hvor Gaardspladsen allerede er indskrænket til mindre end nysanført, maae ingen Forhøjelse af de dertil hørende Bygninger finde Sted.

§ 66. Enhver Bygning bør saavel til Gade som til Gaard forsynes med Tagrender med nedsløbende Rør. For de nuværende Bygningers Vedkommende skulle de ommeldte Forandringer være udførte inden 2 Aar fra Lovens Udgivelse. Fra den her givne Forskrift undtages de Bygninger, der kun bestaae af een Etage og ikke benyttes som Væningshuse.

§ 67. Enhver Gaardsplads, ogsaa til de nuværende Ejendomme, bør være forsynet med Brolægning idetmindste i en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Alen fra alle Bygninger, og saaledes indrettet, at Vandet fra Gaarden, Posten, Kokkenet og Tagrenderne har behørigt Afløb, hvilken Forandring bør være udført inden 1 Aar efter Lovens Udgivelse.

§ 68. Beboelseskjældere maae ikke anbringes i Gader, som ei ere over 12 Alen brede. Efter Udgangen af Aaret 1865 tør ingen ny Beboelseskjælder indrettes.

§ 69. Ingen Kjælder maa for Fremtiden indrettes til Beboelse, medmindre den af sin hele Høide har 4 Fod over Brolægningens Niveau. Derhos skal enhver Beboelseskjælder være forsynet med vinduer, der give tilstrækkelig Lys og Luft, samt have et ordentlig Brædegulv og en forsvarlig trækkende Vindovn. De af de nuværende Beboelseskjældere, som ikke opfyldte de sidstnævnte Betingelser, skulle forandres i Overensstemmelse hermed og blive, naar dette ikke er skeet inden en vis af Bygningscommissionen fastsat Tid, af Politiet at tillukke.

§ 70. Beboelseslejligheder maae ikke indrettes paa Loftet, medmindre der findes Paneel mod Tagskraaniugen og vinduer, der kunne give tilstrækkelig Lysning og Luft i Localer.

§ 71. Enhver Stueetage, som for Fremtiden indrettes til Beboelse, skal, naar der ikke under samme findes Kjælder, have sit Gulv hævet idetmindste 6 Tommer over Brolægningens Niveau.

§ 72. Hver Rendestenen fra en Bygning maa ledes 17. Marts igjennem selve Huset, skulle disse Ledninger for Fremtiden bestaae af et lukket Rør enten af Metal eller af glaceret Leer.

§ 73. Ligesom Latriner ikke for Fremtiden maae anbringes under Beboelseslejligheder eller Trapper, saaledes maae Retirader med Udløbsrønder til Latringruber eller Tonder kun anbringes i Bygningernes Etager under Jagtagelse af de Forskrifter, som Bygningsecommissionen finder det nødvendigt at foreskrive.

§ 74. Ethvert nyt Latrinhus bør være fjernet 3 Alen fra Post eller Brønd og indeholde mindst et Sæde for hver 20 Mennesker, som maaatte antages at benytte samme. Under hvert Sæde hensættes en Tonde, som skal staae paa et Guld, der enten ved Cement, Flisebeklædning eller paa anden Maade er gjort uigjennemtrængeligt, og som ikke maa ligge under Jordens Overflade. I Taget til Latrinhuset anbringes en Skorsteen eller et Rør til Afledning af Udslutningerne, hvilket Rør, saafremt der findes Vinduer fra Beboelseslejligheder ovenover samme, kan af Bygningscommissionen fordres forlænget op over disse.

§ 75. Ingen Kostald tør anlægges under Beboelseslejligheder eller ud til Gaden. Heller ikke maae Stalde til Heste og Qvæg herefter anbringes i nogen Kjælder eller noget Rum, hvis Guld er under Gaardens eller Gadens Niveau. Indenfor den i Loven af 10 Marts 1852 § 1 angivne Grændselinie maae Kostalde ikke anlægges uden Bygningscommissionens Tilladelse, og Hestestalde kun, forsaaadt Gaardspladsen har den i § 65 bestemte Udstrekning. I enhver ny Heste- eller Kostald skal derhos Bunden i den Deel af samme, som optager Urinen, brolegges saaledes, at den gjores uigjennemtrængelig.

§ 76. Gruber til Optagelse af Kreaturgjodning, som i Fremtiden indrettes, skulle være fjernede 3 Alen fra Post eller Brønd, ikke staae i Forbindelse med Latringruberne, samt indvendig cementeres og forsynes med en træsluttende Lem.

17. Marts. § 77. Alle nye Kokkenvadske og Kokkenrender skulle være af Steen eller Metal, og skal Kokkenrenden maae op til Taget og være aaben foroven. I nye Bygninger maa Kokkenvadsk'en ikke anbringes paa Gangen eller Trappen.

§ 78. Ingen Etage, som indrettes til Beboelse, maa være under 4 Alens Hoide, denne regnet fra Gulv til Loft.

§ 79. Naar en Eier enten vil nedrive en Bygning, der stoder op til Andemands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind mod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftligt at underrette Naboen. De Foranstaltninger og Bygningsforetagender, som Naboen da, paa Grund af den tilstodende Eiendoms Nedrivelse eller Opførelse, seer sig nadt til at træffe paa sin Grund eller Bygning, skulle, naar de enten aldeles ikke eller ikke uden uforholdsmaessig Bekostning kunne skee paa solve denne, kunne fordres foretage fra den tilstodende Eiendom under Udførelsen af de der paataenkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommendes egen Bekostning. Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har Bygningsinspekteuren og, hvis Nogen af dem ikke er tilfreds med hans Afgjørelse, Stadsbygmesteren at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør lagttages, at den Eier, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Bygningsforetagender, saalidt som muligt derved generes i sine egne Bygningsanlæg. Vil den Byggende indrette Kjældere eller andre underjordiske Anlæg af mere end 3 Alens Dybde under Jordfladen, er han pligtig til paa sin egen Bekostning paa en forsvarlig Maade at undermure Naboen's tilgrændsede Muur og derhos paa sin egen Grund træffe de Foranstaltninger, som udkræves for at betrygge Naboen for de deraf opstaaende Ulempor, og blive de derom opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningsinspekteuren eller i fornordent Fald af Stadsbygmesteren.

§ 80. Paa en Muur, der vender ind mod Naboeiendommen, og ikke er i en Afstand af 2 Alen fra samme, maa der ikke uden Naboen's Samtykke eller anden særlig Adkonst anbringes større Lys- eller Luftaabninger end 9 Tommer i

Førkant og med mindst 3 Alens Mellemrum, og som ikke 17. Marts maae være til ataabne eller tilstede Udsigt til Naboen's Eiendom. De skulle derfor være dækkede enten med fast indsats mat Glas eller med et Jerngitter, hvis Aabninger maae holde høist 1 Tomme og være stillede saaledes, at der ikke kan ses igjennem dem ind til Naboen, eller være indrettede paa anden for Naboen ligesaa betryggende Maade, og blive alle herom opstaaende Spørgsmaal at afgjøre af Stadsbygmesteren. Til Anbringelse af Aabninger i slige Mure udkræves dog Bygningscommissionens Tilladelse. Det er en Selskølge, at Naboen ikke derved berøves Ret til at bygge umiddelbart paa Grændsen af sin Eiendom.

§ 81. Enhver Eier er, forsavdigt ikke Andet er hjemlet ved Overenskomst eller Ifævd, pligtig til at lede Tagdryppet og andet Vandafløb fra sin Eiendom paa sin egen Grund, saaledes at det ikke paa noget Sted har Fald paa Naboen's Bygning eller Grund, hvorhos han skal give det behørigt Afløb, saa at Nabociendommen ikke derved be-skadiges.

§ 82. Ingen ny Bygning eller nogen Deel af samme tages i Beboelse, før Eieren har erholdt en skriftlig Beboelsestilladelse, som Bygningsinspekteuren først meddeler, naar han har forsikkret sig om, at Bygningen er udført efter den approberede Plan, at ingen af denne Lovs Bestemmelser ere til sidesatte og at Bygningen er tilstrækkelig udørret.

§ 83. Foruden de Dispensationer fra nærværende Lov, som ifolge flere af de foregaaende Paragrapher deels Stadsbygmesteren og deels Bygningscommissionen kan meddele, skal det være Justitsministeriet forbeholdt, efterat bemeldte Commission desangaaende har afgivet Betænkning, at indromme ogsaa andre Afvigelser fra samme, naar Lovens Forskrifter i enkelte særegne Tilfælde ikke passende kunne anvendes, eller særdeles vægtige Grunde tale for en Afvigelse fra Lovens Bestemmelser, hvorved Øiemdet med disse ligefuldigt kan opnaaes.

§ 84. Uagtet nærværende Lov ogsaa er anvendelig paa Stadens Forstæder (§ 2), er dette dog at forståae med sel-

17. Marts.gende Undtagelser og nærmere Bestemmelser: Bygninger af Mmur- og Bindingsværk maae samme steds opføres, dog at de indrettes med brandfrit Tag, at deres Høide til Tagrygningen ikke overstiger 12 Alen, og at de ere fjernede 15 Alen fra anden Mans Grund. Fra denne Afstand undtages dog smaa Udhuse, Stalde, lukkede Skure og deslige.

§ 85. I samme Afstand kunne smaa Udhuse, Stalde, lukkede Skure og deslige, der med Taget ikke ere over 8 Alen høje og intet Hilsted indeholde, opføres af hvilket som helst Materiale, kun at de dækkes med et uantændeligt Materiale.

§ 86. Bygninger, der ere dækkede med Straa eller andet antændeligt Materiale, maae i Forstæderne (§ 2) kun opføres i 50 Alens Afstand fra andre Bygninger og fra anden Mans Grund.

§ 87. Vindmoller maae ikke opføres nærmere ved andre Bygninger eller anden Mans Grund end 30 Alen. Dog maa Møllehuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere Afstand end den ommeldte, kun at det i saa Fald ikke maa indrettes til flere end en Familie. Stubmøller og lignende lavtstaaende Møller, saavel de nuværende som de fremtidige, skulle være omgivne af et Stakit eller andet forsvarligt Havn udenom Vingeslaget.

§ 88. Hvor de i §§ 86—87 omhandlede stræækte Bygninger og Vindmoller nu ere eller herefter blive opførte, maa paa samme Mans Grund ingen anden Bygning opføres indenfor de i disse Paragrapher angivne Grænser; den samme Indskrænkning vedbliver at hvile paa denne Grund, om den bliver deelt imellem flere Eiere, derimod skal Tilstedeværelsen af nogle af de i §§ 85—88 ommeldte Bygninger, der, forinden denne Lovs Emanation, ere opførte nærmere ved Naboen's Grund end ovenfor fastsat, ikke hindre denne i at bygge til Grænsen af sin Grund, naar dette ikke kommer i Strid med andre Bestemmelser i nærværende Lov.

§ 89. De i § 5 givne Regler om Havn gjælder ikke for Forstæderne (§ 2), hvor det er overladt Enhver at indhugne sin Ejendom, saaledes som han finder for godt, og som han med sin Nabo kommer overeens om.

§ 90. Bygningshuden beregnes i Forstæderne (§ 2) 17. Marts, på samme Maade som i selve Staden efter Breden af den Vei, hvorved Bygningen ligger. Hvorledes denne skal maales, afgjøres, i Tilfælde af Meningsforskjellighed derom mellem Bygningsinspecteuren og den Byggende, af Brolegnings- og Veicommissionen.

§ 91. I Forstæderne (§ 2) maa ingen Bygning paabegyndes, førinden Kjøbenhavns Magistrat har meddeelt Resolution for, at Vandafloget er reguleret, og at der, om fornødent gjøres, er udlagt en Vei af tilstrækkelig Brede og i en hensigtsmæssig Retning ud til en tilstodende offentlig Vei, samt foreskrævet, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til Overkjørslar til denne Vei. Forinden Magistraten afgiver sin Bestemmelse, har den at indhente Erklæring fra Stadens Brolegnings- og Veicommission. Det Samme skal gjælde med Hensyn til de Bygninger, der opføres paa Stadens udenbyes Grunde, udenfor den i § 2 nævnte Grændselinie. Den Anmeldelse, der saaledes skeer til Magistraten om et paatænkt Bygningsforetagende paa Stadens Grund, gør videre Anmeldelse for Kæmmeren med Hensyn til Bygningens Opførelse overflødig.

§ 92. De i nærværende Lov indeholdte Forskrifter skulle bringes til Udlørelse ikke blot ved nye Bygningers Opførelse, men ogsaa ved Ombygning eller Tilbygning af ældre Bygninger, forsaaavidt de derpaa ere anvendelige. Alle derom opstaaende Spørgsmaal afgjøres af Stadsbygmesteren og, forsaaavidt den Byggende ikke dermed er tilfreds, af Bygningscommissionen som sidste Instant.

§ 93. Ingen ny Bygning i Kjøbenhavn eller dens Forstæder (§§ 1-2) maa opføres, eller nogen Forandring af Bygningen, som falder ind under denne Løvs Bestemmelser, foretages, førinden Saadant er anmeldt for vedkommende Bygningsinspekteur og Tilladelse dertil fra ham er erhvervet. Anmeldelsen skal ledsages af behørig Tegning og Forklaring i 2 Exemplarer over det tilsigtede Arbeide samt i fornødent Fald af Attest fra Stadsconducteuren, at der fra hans Side Intet ved Bygningen er fundet at erindre, og fra

17. Marta. Brobægningsinspektorene i de Tilfælde, hvor Brobægningsvæsenets Samtykke efter § 7 udkræves, ligesom der ved udenbyes Bygninger skal medfølge den i § 91 befalede Resolution fra Kjøbenhavns Magistrat med Hensyn til Vandafsløb og Veianlæg. Agtes Arbeidet paabegyndt strax efter Approbationen, skal dette udtrykkeligt bemærkes i Anmeldelsen. I modsat Fald bliver ny Anmeldung herom at gjøre 2 Dage før Arbeidet paabegyndes. Standser Arbeidet aldeles i 2 Maaneder, skal der ligeledes skee ny Anmeldung 2 Dage, forinden det atter paabegyndes. Naar Arbeidet er færdigt, skal den Byggende erhverve Bygningsinspektorens Attest om, at det er udført i Overensstemmelse med Bygningsloven, hvilken Attest erhoides hos Bygningscommissionens Kasserer, imod Erlæggelsen af den Betaling, der findes fastsat i den denne Lov vedhæftede Fortegnelse.

§ 94. For Kjøbenhavn og dens Forstæder (§§ 1—2) skal der være en Bygningscommission, bestaaende af Politidirectoren, Stadsbygmesteren, Brandmajoren, Stadsphysicus, to tekniske Medlemmer (hvori blandt mindst en Architect), som udnævnes af Justitsministeriet paa 4 Aar, og et Medlem af Kommunalbestyrelsen, som denne selv dertil udnævner, ligeledes paa en Tid af 4 Aar. For denne Commission udførdes af Justitsministeriet en Instruction, indeholdende de nærmere Regler, som af den skulle iagttages i Forbindelse med nærværende Lovs Forskrifter.

§ 95. Stadsbygmesteren, der udnævnes af Kongen, er Commissionens forretningsforende Medlem, og forberedet som saadan det Fornødne til Sagernes Behandling i Commissionen. Han fører Overtilsyn med det hele Bygningsvæsen, er Bygningsinspektorenes nærmeste Foresatte, til hvem Enhver, der ikke er tilfreds med disses Beslutninger, har at henvende sig, og dispenserer fra Lovens Bestemmelser i de Tilfælde, hvor dette er ham overladt. Finder Nogen sig utilfreds med Stadsbygmesterens Afgjørelse, har han derom at henvende sig til Bygningscommissionen. For Stadsbygmesteren udførdes af Justitsministeriet en Instruction, hvori hans Forretninger og Pligter nærmere faststilles.

§ 96. Ihenseende til Tilsynet med Opførelsen af nye 17. Marts og Forandringer af ældre Bygninger inddeltes Hovedstaden med Forstæder (§§ 1—2) i Distriktet, hvis Antal og Fordeeling fastsættes af Communalbestyrelsen efter Indstilling af Bygningscommissionen. I hvert af disse Distriktet ansættes en Bygningsinspektør. Disse Bygningsinspektører have, under Stadsbygmesterens Overtilsyn, i Overeensstemmelse med de i denne Lov indeholdte Bestemmelser og de nærmere Regler, som blive dem foreskrevne i en af Bygningscommissionen udfærdiget og af Justitsministeriet approberet Instrux, at vaage over de befalede Bygningsreglers Jagtagelse og Bygningslovens Overholdelse i det Hele. Bygningsinspektørerne udævnnes af Justitsministeriet efter Forslag af Bygningscommissionen.

§ 97. Finder Bygningsinspektøren den af den Byggende affattede Bygnings- eller Forandringsplan (§ 93) overeensstemmende med Bygningslovens Forskrifter, meddeler han den fornødne Approbation paa samme. I modsat Fald gør han den Byggende opmærksom paa de Forandringer, der maae foretages i Plan og Tegning, og, saafremt denne ikke hertil er villig, andrager han Sagen for Stadsbygmesteren. Under Arbeidets Udførelse har Bygningsinspektøren at føre nødiggt Tilsyn med, at den approberede Plan og Tegning følges, og af Forskrifterne i denne Lov ikke overholdes. Alt i Overeensstemmelse med den ham meddelede Instrux.

§ 98. Overtrædelse af de i §§ 3—4 givne Politiforskrifter ansees, forsavd Handlingen ikke efter Lovgivningens øvrige Bestemmelser medfører højre Straf, med Boder fra 2 til 20 Rd.

§ 99. Forsommer Nogen at gjøre de i § 93 befalede Anmødeiser om Opførelsen af nye eller Forandring af ældre Bygninger m. m. skal han deraf bade fra 10 til 100 Rd. Lige Straf skal den være undergivne, som tager en Bygning i Brug, eller bortrygger et udført Arbeide, uden forinden at have tilveiebragt den i saa Henseende befalede Attest.

17. Maris. § 100. For andre Overtrædelser af denne Lovs Bestemmelser ansees den eller de Haandværksmestere, som have udført Arbejdet med Boder fra 20 til 200 Rd. Kan eller vil den Byggende ikke opgive disse, ansees han selv med samme Straf. Eieren skal derhos tilpligtet at rette det Lovstridige, ved enten at borttage eller forandre Arbejdet inden en vis bestemt Tid under Tvang af en tilstrækkelig daglig Mulet, indtil det efterkommes.

§ 101. Alle Boder efter denne Lov tilfælde Staden Kjøbenhavns Fattigvæsen.

§ 102. Sager angaaende de Forseelser, for hvilke Straffen er fastsat i § 98, behandles ved Kjøbenhavns Criminal- og Politiret.

§ 103. De i §§ 99—100 fastsatte Virkninger af de der omhandlede Overtrædelser af Bygningslovens Forskrifter bestemmes af Bygningscommissionen ved Kjendelse. Rettergangsmaaden for denne Commission er summarisk, og forholdes der ihenseende til Sagernes Behandling og de afsagte Kjendelsers Execution og Appel paa samme Maade, som for Kjøbenhavns Brandcommission er foreskrevet ved Fdn. af 1ste Novbr. 1803 § 131—133.

§ 104. Ligesom Stadsbygmesteren og Bygningsinspektørerne blive at lønne af Stadens Kasse, saaledes afholdes alle Udgifter ved Bygningssagers Behandling af denne Kasse. Derimod tillfyder samme Betalingen for de offentlige Forretninger, som forefalde i Anledning af Bygnings-sager, hvilke Gebyrer, der findes fastsatte i den denne Lov vedhæftede Fortegnelse, indbetales til Bygningscommissionen, som for samme aflægger aarligt Regnskab til Comunen.

§ 105. Fdn. af 27de Febr. 1683 om Kjøbenhavns Gader og Bygning, Plac. af 14de Jan. 1779 om Maltkollers Indretning, Plac. af 4de Decbr. 1793 om Uordeners Forebyggelse ved Bygningers Opførelse ihenseende til Gadelinien, Plac. af 4de Juli 1795 angaaende de Regler, som ved Bygningers Opførelse i Kjøbenhavn for Eltertiden blive at lagtfage Plac. af 28de Juli 1795 angaaende Anvendelsen af Plac. af

4de Juli 1795 i Forstæderne, Plac. af 9de Septbr. 1795 om 17. Marts Overtrædelse af Bygningssanordningerne, Plac. af 23de Septbr. 1795 om nærmere Bestemmelser ved nye Bygningers Opførelse, Plac. af 1ste Marts 1796 om Straf for slet murede Gavle, Plac. af 15de Marts 1796 om Bygningers Høide paa ujevn Grund, Plac. af 16de Marts 1796 om Muursteen paa Fladen paa Lofterne at lægge, Trærender med Kobber, Bly, Blik at beklæde m. m., Plac. af 20de Juli 1796 om Skorstones Høide, Plac. af 1ste Aug. 1797 om Blændinger i Bygninger, der ingen Gjennemgang tilstede, Plac. af 2den Octbr. 1797 om Forbud mod Render uden Forskaling, Plac. af 18de Juli 1799 angaaende visse Betingelser, under hvilke det tillades Huuseiere i Kjøbenhavn at foretage Forandringer med deres Bygninger, Plac. af 17de Aug. 1803 om Forbud imod horizontale Skorstene, Plac. af 5te Juli 1805 angaaende at Bygningerne i Forstæderne maae opføres af Bindingsværk, Plac. af 2den Aug. 1808 angaaende at Dispensation fra Bygningssreglerne meddeles af Cancelliet, Plac. af 12te April 1809 om Bygningsvæsenet i Kjøbenhavn og Stadsbygmesterens Betaling, Plac. af 10de Juli 1809 angaaende at Stadsbygmesteren maa give skriftlig Approbation paa Bygningsforandringer, Plac. af 11te Jan. 1810 om Høiden af Bygninger i Gader under 18 Alens Brede, Plac. af 8de Octbr. 1810 om flere Regler ved Bygningers Opførelse, Plac. af 21de Mai 1811 om hvorfvidt udhaede Vinduer eller saakaldte Karnapper maae anbringes i Huse og Gaarde i Kjøbenhavn, Plac. af 17de Juli 1811 om Kjælderhøise og frenspringende Trapper, Plac. af 26de Fehr. 1812 om Bygninger i Forstæderne, Plac. af 2den April 1813 angaaende Anmeldelse for Stadsbygmesteren om Trappers og Kjælderhøises Indrykning, Plac. af 28de April 1813 om Anmeldelse af udvendigt Arbejde for Stadsbygmesteren, Plac. af 25de Mart. 1814 om Buers Indretning under nye Bygninger til Vandvenders Indlæggelse, Plac. af 17de Octbr. 1817 om at Bygninger paa Stadens Kjønd udenfor Portene er maae opføres, for Grunden er paavist af Kejseren m. m., Plac. af 24de Septbr. 1819 om Forbud imod Kostalde ud

17. Marts til Gaden, Lov af 19de Marts 1854 indeholdende nogle Bestemmelser ihusende til Bygninger, der opføres i Staden Kjøbenhavn eller dens nærmeste Omegn, §§ 1 og 2, ligesom alle andre ældre Lovbestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov, sættes, forsaaadt de endnu ere gjeldende, ud af Kraft, hvilket ogsaa gjelder om de Bestemmelser i Forordningen angaaende Brandvæsenet i Kjøbenhavn af 1ste Novbr. 1805, navnligen Capitel 1, der ikke ere forenelige med nærværende Lov.

§ 106. Denne Lov træder i Kraft den 1ste Mai 1856. Forsaavidt Approbation maatte være meddeelt paa påtænkte Bygningsforetagender, der staae i Strid med foerstaende Bestemmelser, taber saadan Approbation sin Gyldighed, hvis Bygningsforetagendet ikke paabegyndes inden Forlob af en Maaned fra denne Lovs Datum. Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Fortegnelse over de Gebyrer, der skal erlægges til Stadens Kasse i Anledning af Bygningsforetagender. Ved Forandring af en Etages Indre eller Udførelsen af mindre Bygningsarbeider, saasom Anbringelsen af nye eller Forandring af ældre Huse, Tagqviste, Boutiksvinduer, Latrinudretninger og lignende Arbeider, erlægges 4 Rd. Betalingen bliver den samme, om ogsaa flere af disse Arbeider udføres i samme Bygning, naar det skeer samtidigen. For Opførelsen af en Een-Etages Bygning eller for Paaførelsen af én Etage paa en Bygning erlægges 10 Rd. For Opførelsen af en To-Etages Bygning eller for Paaførelsen af 2 Etager paa en Bygning erlægges 15 Rd. For hver Etage, som kommer til, erlægges endvidere 5 Rd. Kjælderne regnes altid for en Etage, uden Hensyn til om den er indrettet til Beboelse eller ikke. Denne Betaling erlægges, naar Arbeidet er udført, og af Bygningsinspektoren fundet forsvarligt. Indbetalingen skeer til Bygningsemissionens Kasserer, af hvem den Byggende da erholder udleveret den af Bygningsinspektoren udfør diligente Attest om Arbeidets Ful-

forelse, hvorpaa denne har anført Belobet af Gebyrerne, 17. Marts, torsynet med behørig Qvittering.

[*Hævet ved Bygningslov 21. Noabr. 1871 § 86. Se nu Lov 12. April 1889.*]

Kommunalbestyrelsens Beslutning, hvorved det vedta- 21. April ges, at Kommunen ikke vil kunne deltage i Udgiften ved Prinsensbros Ombygning.

[*B. F. 15 178, 17 33—36.*]

Instruktion for Bygningscommissionen for Kbhvn og 25. April dengs Forstæder.

§ 1. Kjøbenhavns Bygningscommission, der bestaaer af Politidireturen, Stadsbygmesteren, Brandmajoren, Stadsphysicus, to tekniske Medlemmer og et Medlem af Kommunalbestyrelsen, har Overbestyrelsen af det hele Bygningsvæsen i Kjøbenhavn og dengs Forstæder, indenfor det i Loven af 17de Marts 1856 bestemte Omraade.

§ 2. Politidireturen, der fører Forsædet i Commissionens Forsamlinger, modtager alle til Commissionen indkommende Sager, hvilke han strax tilstiller Stadsbygmesteren og paaseer disse behørlige Fremme, saaledes at ethvert Spørgsmål, som angaaer Bygningsforetagender, senest i løbet af 14 Dage efter Modtagelsen kan være afgjort af Commissionen. I Tilsætte af Stemmelighed gjor Politidireturens Stemme Udslaget.

§ 3. Stadsbygmesteren, der skal sørge for, at de Bygningsager, som forelægges Commissionen, ere behørligen forberedte, foredrager disse i Moderne; han affatter Commissionens Resolutioner, der tilføres Forhandlingsprotokollen, hvilken underskrives af samtlige tilstedevarende Medlemmer. Ligeledes skal han paasee, at de Meddelelser, som udfærdiges af Commissionen eller i Comissionens Navn, affattes i Overeensstemmelse med de tagne Beslutninger, samt at de meddeles de Vedkommende senest 2 Dage efter Resolutionen er tagen. I disse Sager underskriver Stadsbygmesteren Bygningscommissionens Meddelelser på dens

1856. 374' Instruktion for Bygningskommissionen.

25. April. Vegne, undtagen i de Tilfælde, som angaae Appel fra hans Kjendelse eller Besværing over hans Virksomhed, i hvilke det er en Selvfølge, at Stadsbygmesteren ikke deltager i Voteringen.

§ 4. Ethvert af Commissionens Medlemmer er pligtigt, paa Stadsbygmesterens Opfordring, at meddele ham sin Betænkning, skriftligt eller mundtligt, naar han finder, at deres særlige Sagkundskab er fornoden til Sagens rette Bedommelse.

§ 5. Naar Stadsbygmesteren ved Sygdom eller andet lovligt Forfald er forhindret i at fungere, constituerer Commissionen enten et af dens bygningskyndige Medlemmer eller en af Bygningsinspecteurerne i hans Sted. Vedvarer Constitutionen i længere Tid end een Maaned, gjøres Indberetning derom til Justitsministeriet. Afgaaer Stadsbygmesteren, forholdes med Hensyn til Constitutionen paa samme Maade, som ovenfor er anført. Naar en Bygningsinspecteur afgaaer, skal Commissionen strax bekjendtgøre Vacancen med 6 Ugers Varsel og derefter gjøre Forslag til Embedets Besættelse.

§ 6. Hvert Aar forinden Brandinspektionen lader Bygningscommissionen forfatte en Fortegnelse over de nye Bygninger og Bygningsforandringer, som ifølge Bygningsinspecteurernes Rapporter ere udførte under deres Tilsyn i Aarets Lob, hvilken Fortegnelse tilstilles Brændemissionen, der efter endt Undersøgelse skal meddele Bygningscommissionen en Beretning om de Bygningsarbeider, som maatte være forefundne udførte udenfor Fortegnelsen, hverefter Bygningscommissionen, naar Sagen har været undersøgt af vedkommende Bygningsinspecteur, foranstalter det Fornodne, for at de Paagjældende kunne blive dragne til Ansvar. Ligeledes gjøres der maanedlig Uddrag af Bygningsinspecteurernes Rapporter, indbefattende alle nye Bygninger eller Udvidelse af ældre Bygninger, hvilke Uddrag tilstilles Stadsconducteuren til Underretning.

§ 7. Forsomme Bygningsinspecteurerne de dem ved Lovgivningen og deres Instrux paalagte Pligter, skal Byg-

ningscommissionen idømme dem Bøder i Analogi af Bestemmelserne i Loven af 17de Marts 1856 §§ 99 og 100, jvfr. med §§ 101 og 103. Gør nogen Bygningsinspecteur sig skyldig i gjentagne Forsømmelser eller grove Misbrug, kan Commissionen foreløbigen suspendere ham.

[Se nu Instruktion 27. Juni 1889.]

Instruction for Stadsbygmesteren i Kbhvn.

25. April.

§ 1. Stadsbygmesteren, der ifølge Loven af 17de Marts 1856 skal føre Overtilsynet med det hele Bygningsvæsen i København, har fornemmelig at paasee, at de gjældende Lovforskrifter om Bygningsvæsenet noigtigt overholdes. Ligesom han til den Hensigt stadigen bør have sin Opmærksomhed henvendt paa de i Arbeide værende Bygningsforetagender, saaledes bør han som Bygningsinspektørernes nærmeste Foresatte noigtigen paasee, at disse i enhver Henseende opfylder deres Pligter, og drage Omsorg for, at en rigtig Opfattelse og Anvendelse af de lovbestemte Bygningsregler gjøres gjældende under disses Embedsførelse.

§ 2. I de Tilfælde, hvor det tilkommer Stadsbygmesteren at give Dispensation eller foreskrive Regler, bør han overeensstemmende med Lovgivningen tage Hensyn til, at den Betryggelse for det Offentlige, som ved Lovgivningens almindelige Regler er tilsigtet, navnlig med Hensyn til Bygningernes Fasthed og Brandsikkerhed saavelsom til Indvaanernes Sundhed og uhindrede Samførsel, ikke tabes, og paa den anden Side, at der ikke paadrages de Byggende større Vanskeligheder eller Bekostninger end fornødnet.

§ 3. Det er Pligt for Stadsbygmesteren at sige enhver Sag angaaende paatænkte eller forehavende Bygningsforetagender fremnet med den muligste Hurtighed, og han bør navnlig senest i Löbet af 8 Dage efter Modtagelsen tilbage sende til den vedkommende Bygningsinspecteur enhver saadan Sag, ledsaget med hans skriftlige Resolution, eller indstende den behørigen forberedet til Bygningscommissionens Afgjørelse.

§ 4. Naar der under en Sag, som ligger under Stads-

25. April, hygmesterens Afgjorelse, opstaer Spørgsmaal, hvis Besvarelse kræver teknisk eller anden speciel Sagkundskab, som han ikke er i Besiddelse af, skal han conferere med vedkommende Medlem af Bygningscommissionen, forinden han derom afgiver Resolution.

§ 5. Efter at have gjennemgaact Bygningsinspecteurernes maanedlige Rapporter meddeler Stadsbygmesteren disse de Bemærkninger, hvortil han maatte finde Anledning, og indsendes derefter Rapporterne med Bilage til Bygningscommissionen.

§ 6. Stadsbygmesteren, der tillige er Bygningscommissionens forretningsførende Medlem, bør saavel med Hensyn til de Sager, der høre under hans uniddelbare Afgjorelse, som de, der forelægges Commissionen eller enkelte Medlemmer af samme, fore en Journal, der indeholder fuldstændig Oplysning om Sagernes Gang, tilligemed en Copibog og Commissionens Forhandlingsprotokol. Til disse Protokollers Førelse samt de øvrige med Embedet forbundne Contoirforretninger gives ham af Bygningscommissionen den fornødne Medhjælp. Commissionen har til enhver Tid Adgang til at controllere Forretningsgangen, og Stadsbygmesteren er med Hensyn til denne og Reglerne for Bogernes Førelse pligtig at rette sig efter Bygningscommissionens Bestemmelser.

§ 7. Stadsbygmesteren bør være tilstede 2 Timer hver Søndag, til en Tid som bekjendtgøres ved Opslag i Bygningscommissionens Contoir, enten paa hans Bopæl her i Staden eller i Contoaret.

§ 8. Stadsbygmesteren kan meddele Bygningsinspecteurerne Tilladelse til Fraværelse herfra Staden for et Tidsrum af indtil een Maaned, i hvilken Tid han kan overdrage Forretningerne til en anden af Bygningsinspecteurerne, af hvilke ikkun een til samme Tid tor være fraværende. Paalige Maade forholdes, naar en Bygningsinspecteur af andre Grunde er hindret i selv at udføre sine Forretninger. Stadsbygmesteren maa uden Bygningscommissionens Samtykke

ikke være fraværende fra Staden i længere Tid end 25. April.
Gange 24 Timer.

S 9. Stadsbygmesteren maa ikke paataage sig Udførelsen eller Ledelsen af Bygningsarbeider for Private. Derimod skal han være pligtig saavel at udkaste Planerne til som at forestaae Ledelsen af de Bygningsforetagender, som udføres for Communens Regning, samt at fungere som Communalbestyrelsens bygningskyndige Consultant, naar Saadant forlanges.

S 10. Stadsbygmesteren er underkastet de Forandringer i denne Instruktion, som deri med vedkommende Ministeriums approbation maatte foretages.

{Se nu *Instruktion for Stadsbygmesteren 27. Juli 1889. Bygningsloven 12. April 1889 § 70.*}

Justitsmin. Skr. til Chefen for 1ste Udkrivningskreds, 10. Maj.
hvor Samme — der, da en Værnepligtig af Staden Kjøbenhavn Sørpolle for Betleri er blevne idømt 1 Maaneds Arbeide i Odense Tvangsarbeidsanstalt, havde begjært Ministeriets Resolution for, hvorvidt overhovedet Hensættelse i Pattivæsenets Tvangsarbeidsanstalter kan henføres under det i Loven af 12te Febr. 1849 § 7 omhandlede »offentlige Arbeide« og tillægges den der foreskrevne Virkning med Hensyn til Udkrivningen — svares, at ligesom Hensættelse i de nævnte Anstalter ikke i Lovgivningen henføres under Begrebet om offentligt Arbeide, hvortil det efter sin Beskaffenhed, de Forseelser, hvorfor det anvendes, dets Substitution istedetfor Fængsel paa Vand og Brod og Kortvarigheden af den Tid, hvori det idømmes heller ikke kvalificerer sig, saaledes fremgaer det aldeles tydeligt af de i Rigsforsamlingen om Udkastet til Værnepligtsloven stedfundne Forhandlinger, at Meningen af den omhandlede Bestemmelse kun er, at, foruden Fæstnings-, Tugt- og Rasphusarbeide, ogsaa Forbedringshusarbeide, der efter den tidlige Lovgivning ikke medførte denne Virkning, for Fremtiden skulde udelukke den, som havde udstaaet samme, fra den egentlige Krigstjeneste. Det er alt-